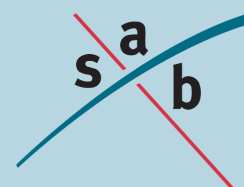

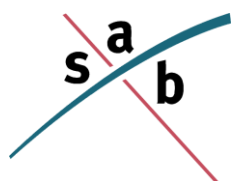
Quick scan flora en fauna

Doornenburg, Homoetstraat

Gemeente Lingewaard

Datum: 24 augustus 2016
Projectnummer: 160166

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: E. Verkaik
Tweede lezer: V. Hommersen
Projectleider: E. Harleman
Project: Doornenburg, Homoetstraat
Projectnummer: 160166

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	7
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.2	Soortenbescherming	9
3	Quick scan flora en fauna	11
3.1	Onderzoeksmethode	11
3.2	Gebiedsbescherming.	11
3.3	Soortenbescherming	13
4	Conclusie	19
4.1	Gebiedsbescherming	19
4.2	Soortbescherming	19
5	Advies	20
5.1	Zorgplicht	20
5.2	Broedende vogels	20
5.3	Aanbevelingen	20
5.4	Vervolgstappen	20

Bijlage 1: Geraadpleegde bronnen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor een nog onbebouwd perceel in Doornenburg bestaat het voornemen om daar zes woningen te realiseren.

Op basis van het vigerende bestemmingsplan is bovenstaande planontwikkeling niet mogelijk, aangezien ter plaatse geen bouwvlak is opgenomen. Hierdoor is voor deze ontwikkeling een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk.

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is.

1.2 Plangebied

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in het noordoosten van de kern Doornenburg, gemeente Lingewaard, provincie Gelderland. Op de navolgende afbeelding is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

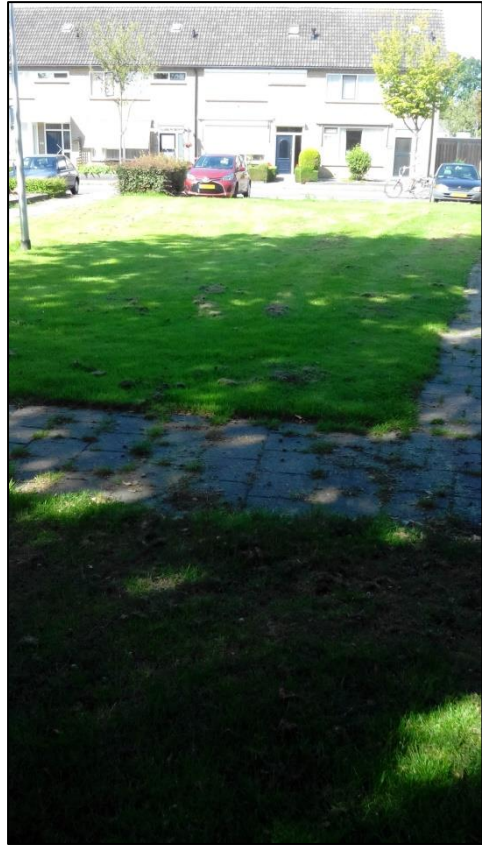
Globale aanduiding plangebied (bron: Google Earth)

Het plangebied ligt ten oosten van de rijtjeswoningen Homoetstraat 25-31 en Homoetstraat 33-39. Ten noorden, zuiden en westen van het plangebied bevinden zich hoofdzakelijk woonfuncties. Ten oosten grenst het plangebied aan agrarisch onbebouwde gronden, deze gronden behoren tot het buitengebied. Het plangebied is momenteel onbebouwd en hoofdzakelijk in gebruik als boomgaard en moestuin. Navolgende afbeelding geeft de huidige ligging van het plangebied weer.

Luchtfoto met aanduiding plangebied (zwart kader)

Op 15 augustus 2016 is een veldbezoek uitgevoerd. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Impressie van het plangebied, met hoogstamfruitboomgaard (linksboven), gazon langs de Homoetstraat (rechtsboven) en de moestuin (onder).

1.2.2 Toekomstige situatie

Het plan voorziet in de bouw van zes grondgebonden woningen op het nog onbebouwde deel ten oosten van de Homoetstraat 25-31 en 33-39. Als woningtype is gekozen om 2 twee-onder-een-kapwoningen en 2 vrijstaand geschakelde woningen te bouwen. De woningen zullen in het verlengde van de bestaande woningen worden

gebouwd en worden ontsloten via een nieuwe aan te leggen weg die aansluit op de Homoetstraat. Navolgende afbeelding toont een inrichtingsschets.

Inrichtingsschets bouwplan (bron: Consign, 01-06-2016)

Iedere woning voorziet in de mogelijkheid om twee auto's op eigen terrein te parkeren. Daarnaast worden er in de openbare ruimte nog eens 12 parkeerplaatsen aangelegd. Een gedeelte van deze 12 openbare parkeerplaatsen is ter compensatie van de weggefallen parkeerplaatsen aan de Homoetstraat, door de aanleg van de nieuwe weg.

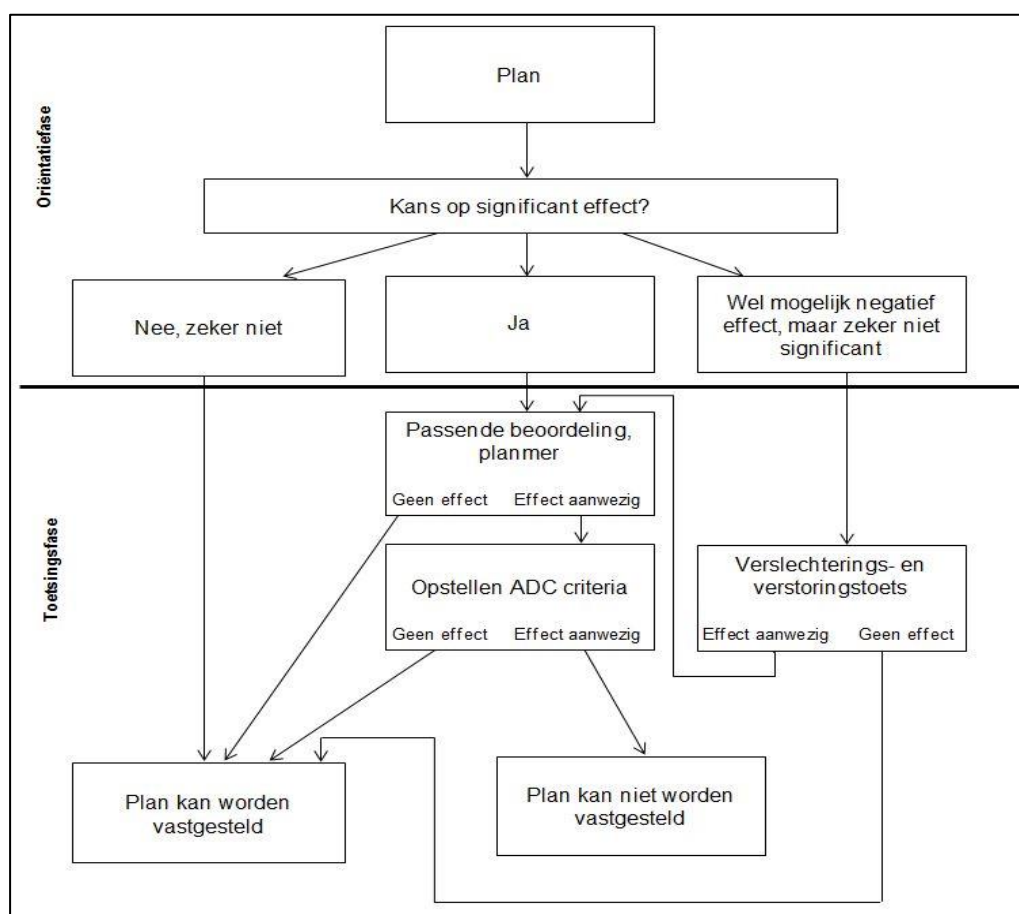
2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en verordeningen van de verschillende provincies aangaande onderwerpen als de Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebieden. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000-gebieden). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. In deze wet zijn naast de Natura 2000-gebieden ook de Beschermde natuurmonumenten opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Onderstaande afbeelding geeft een schematische weergave van de besluitvorming over plannen in relatie tot de Natuurbeschermingswet 1998 weer.

2.1.2 Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

Andere vormen van gebiedsbescherming zijn opgenomen in de provinciale omgevingsvisies en –verordeningen, maar vallen buiten de natuurwetgeving van de Rijks-overheid. Het betreft in ieder geval de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en beschermde weidevogelgebieden. Daarnaast hebben veel provincies ook beschermde ganzenfoerageergebieden aangewezen. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft. Voor de EHS geldt dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt. In beschermde weidevogelgebieden en beschermde ganzenfoerageergebieden mogen de ruimtelijke ingrepen geen negatieve effecten hebben op respectievelijk broedende weidevogels en overwinterende ganzen.

De provincie Gelderland spreekt niet meer van de EHS maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden. In een nieuw bestemmingsplan gelegen binnen het GNN zijn geen nieuwe functies mogelijk, tenzij:

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Beschermde weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO (en voor het overige deel in het GNN). Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande (en reeds in de GO gelegen) bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep (en daarmee het effect op de kernkwaliteiten). Tevens moet voor deze ontwikkelingen de ladder voor duurzame verstedelijking worden doorlopen.

De provincie Gelderland vindt het van belang dat de ganzenfoerageergebieden geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in de beschermde ganzenfoerageergebieden. De provincie wil in de beschermde weidevogelgebieden een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2.1 Beschermingscategorieën

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;
3. beschermingscategorie 3:
voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen

van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken.

2.2.2 Vogels

Alle nesten van inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Het betreft hier over het algemeen soorten die het gehele jaar gebruikmaken van hun nest, of niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen. Er worden hierin vijf categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Bij de vijfde en laatste categorie zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.2.3 Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 15 augustus 2016 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie.

3.2 Gebiedsbescherming.

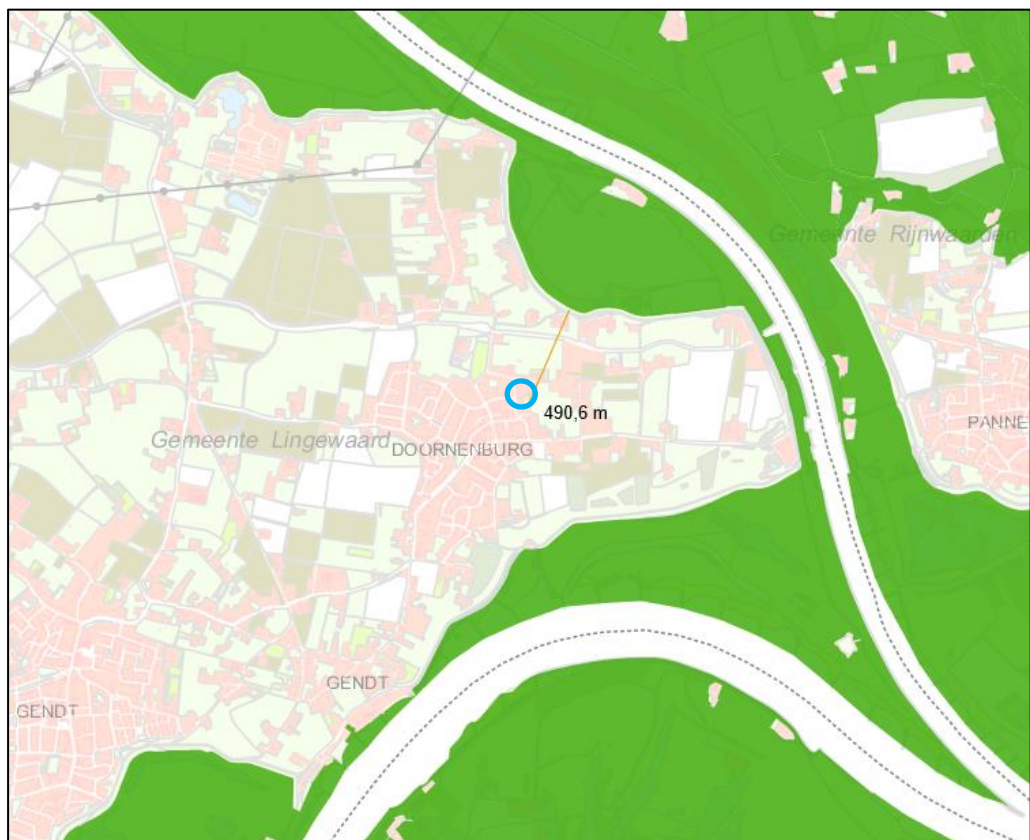
3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is aangewezen. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het gebied 'Rijntakken' op circa 490 meter (zie navolgende afbeelding). Dit gebied bevindt zich zowel ten noorden, oosten als zuiden van de planlocatie. Het Beschermd Natuurmonument 'Bronnenbos de Refter' bevindt zich op circa 9,4 kilometer. Andere Beschermd Natuurmonumenten of Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand.

Omdat het plangebied niet in een gebied ligt dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn directe effecten op deze gebieden niet te verwachten. Via de zogeheten 'externe werking' is het ook mogelijk dat activiteiten buiten een Natura 2000-gebied invloed hebben op de natuurwaarden in dit gebied. Echter, verstoring via externe werking is in dit geval niet te verwachten. Enerzijds vormt de bouw van zes woningen een vrij kleine ruimtelijke ontwikkeling, zowel qua oppervlakte als qua verstoring die van zes woningen uitgaat. Daarnaast vindt deze ontwikkeling op een aanzienlijke afstand (490 meter) van het dichtstbij gelegen beschermde gebied plaats. Daarbij liggen tussen de toekomstige woningen en het beschermde gebied wegen en enige bebouwing, die op hun beurt zorgen voor afscherming en achtergrondverstoring. Negatieve effecten door verstoring door licht of geluid zijn hierdoor bijvoorbeeld niet te verwachten.

Wel zou, in theorie, verstoring van stikstofgevoelige habitats op kunnen treden door de extra stikstofemissie die ontstaat als gevolg van de nieuwe woningen. Enerzijds kan de toekomstige verwarming van de woningen leiden tot stikstofemissie wanneer hierbij gebruik wordt gemaakt van fossiele brandstoffen. Daarnaast worden de woningen via een korte straat ontsloten op de ernaast gelegen woonwijk. Toekomstig autoverkeer van en naar de woningen zal ook leiden tot enige stikstofemissie. Om de gevolgen van deze extra stikstofemissie voor het nabij gelegen Natura 2000-gebied te onderzoeken is een verkennende berekening gemaakt met AERIUS-calculator. Bij de

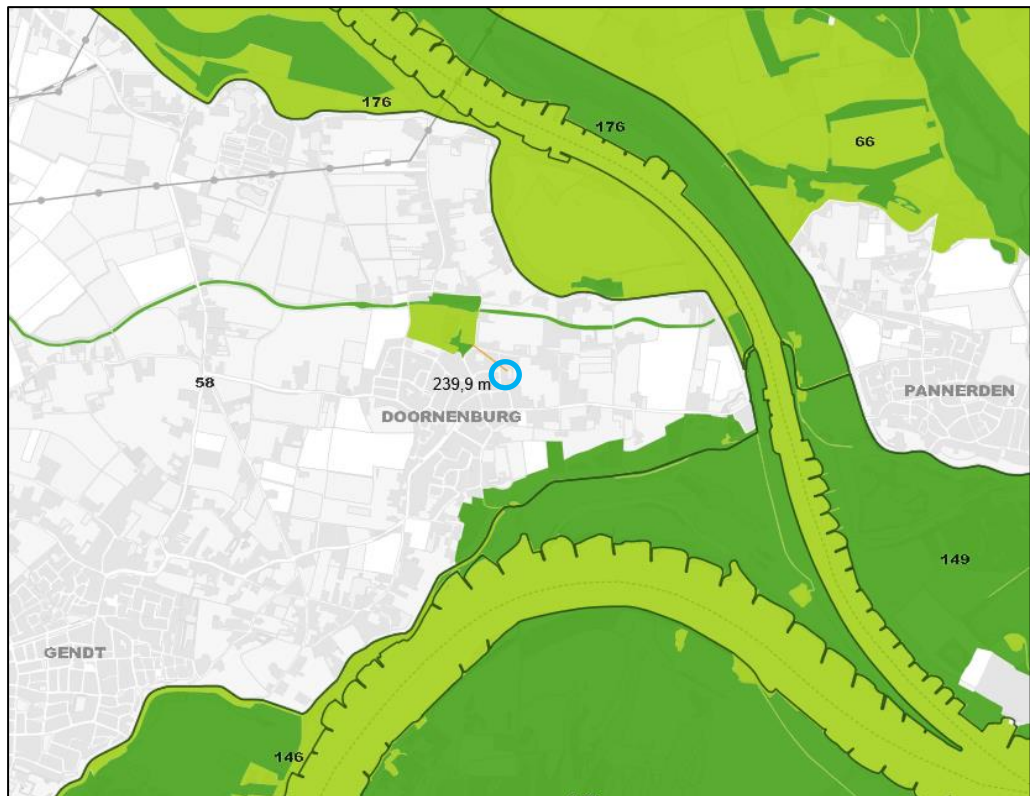
berekening is uitgegaan van een stikstofemissie van 3 kg NO_x per jaar per woning, gebaseerd op standaard RIVM kentallen. Daarnaast is de uitstoot van het toekomstige autoverkeer berekend, waarbij is uitgegaan van een weglengte van 110m voor de toekomstige ontsluiting van de woningen, en waarbij is uitgegaan van dagelijks 100 verkeersbewegingen over deze weglengte ten behoeve van de zes woningen. Uit de berekening blijkt dat de te verwachten stikstofemissie van deze ontwikkeling niet zal leiden tot stikstofdeposities die hoger zijn dan de drempelwaarde van 0,05 mol per hectare per jaar in de nabijgelegen beschermde natuurgebieden. Voor deze ontwikkeling geldt daarom geen meldingsplicht of vergunningplicht. Verstoring van gebieden die zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 is daarmee dus niet te verwachten.

Globale ligging van het plangebied (blauwe cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (in groen). Bron: <http://flamingo.prvgld.nl/viewer/app/Natura2000>. Bewerking: SAB.

3.2.2 Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone

Het plangebied ligt niet binnen het Gelders Natuurnetwerk of binnen een Groene Ontwikkelingszone. Op circa 240 meter ten noordwesten van het plangebied bevinden zich delen van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone (zie onderstaande afbeelding). Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied bevindt zich op circa 2 kilometer, aan de overzijde van het Pannerdenschkanaal.

Globale ligging van het plangebied (blauwe cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (in groen). Bron: <http://flamingo.prvgld.nl/viewer/app/Kernkwaliteiten>. Bewerking: SAB.

Aangezien het plangebied niet in het Gelders Natuurnetwerk, een Groene Ontwikkelingszone of een weidevogelgebied ligt, vormt de ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden geen beperking voor de beoogde plannen.

3.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. In deze paragraaf zal vooral ingegaan worden op strikt beschermde soorten (beschermingscategorie 2 en 3) aangezien hiervoor geen algehele vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

3.3.1 Vaatplanten

Een groot oppervlakte van het plangebied bestaat uit een oude hoogstamfruitboomgaard, met vooral pruimenbomen en ook enkele appel- en perenbomen. Onder de bomen is een vrijwel gesloten grasmat aanwezig waarin onder meer de soorten hondsdrif, penningkruid, paardenbloem, grote brandnetel, vijfvingerkruid, madeliefje, kruipende boterbloem en schijnaardbei groeien. Langs de randen van het perceel en plaatselijk ook in de boomgaard, is de begroeiing wat ruiger, met braam, grote brandnetel, harig wilgenroosje, basterdwederik, haagwinde en opslag van vlier.

Een klein deel van het plangebied is in gebruik als moestuin. Hierin staan aardbeiplanten en daarnaast groeien er onder meer perzikkruid, melkdistel en paardenbloem.

Het meest westelijke deel van het plangebied, het deel dat direct aansluit op de Ho-moetstraat en waar de toekomstige ontsluiting komt, is ingericht als gazon. Dit deel heeft een egale, kort gemaaide grasmat met daarin onder andere de soorten made-liefje en paardenbloem. Verder staan hier twee grote inlandse eiken en een zwarte els.

In het gebied werden geen beschermde planten aangetroffen. Zwaarder beschermde plantensoorten (Ff-wet tabel 2 of 3) worden er ook niet verwacht. De bodem van het plangebied is rijk aan voedingsstoffen wat onder meer blijkt uit de aanwezige ruigte-vegetatie. Daarbij wordt de vegetatie regelmatig gemaaid. Voor veel beschermde soorten zijn dit geen geschikte omstandigheden. Een beschermde soort die ook op wat rijkere bodems in het rivierengebied voor kan komen is de wilde marjolein. Deze soort bloeit in augustus en is dan goed te herkennen. Deze soort bleek in het terrein niet aanwezig.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en de verspreidingsatlas komen in deze omgeving zowel de boom- als steenmarter voor. De boommarter is een aan bos gebonden soort. Voor deze soort vormt het plangebied weinig geschikt leefgebied. De steenmarter leeft zowel in landelijk als stedelijk gebied en zou in deze omgeving wel aanwezig kunnen zijn.

Aan de noordkant van het terrein, nabij de moestuin, staan enkele kleine schuurtjes voor de opslag van haardhout. Verder staat in de boomgaard een vervallen schuurtje en liggen verspreid in het terrein enkele takhopen van snoeiafval. Schuurtjes en takhopen vormen voor steenmarters geschikte verblijfplaatsen. Bij het veldbezoek werd rond de schuurtjes en takhopen gezocht naar uitwerpselen of pootafdrukken van marters. Deze werden nergens gevonden. Het is daarmee niet te verwachten dat binnen het plangebied momenteel een verblijfplaats voor een marter aanwezig is.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en gegevens van de verspreidingsatlas zoogdieren komen in deze omgeving de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger, de rosse vleermuis, de gewone grootoorvleermuis en de ruige dwergvleermuis voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. De aanwezige schuurtjes in het plangebied zijn enkelwandig, hebben geen beplating en zijn tochtig. De schuurtjes zijn daarmee als verblijfplaats voor vleermuizen ongeschikt. Bij de schuurtjes werden ook nergens vleermuizen of uitwerpselen van vleermuizen gevonden.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hopen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan.

De twee grote eiken bij het gazon aan de westkant van het plangebied hebben diameters van circa 70-75 centimeter en de zwarte els heeft een diameter van circa 25 centimeter. De bomen zijn zo'n 15 tot 20 meter hoog. De bomen waren vanaf de grond goed te overzien en in deze bomen waren geen holten of spleten aanwezig die door vleermuizen als verblijfplaats gebruikt kunnen worden.

De pruimenbomen in de boomgaard hebben diameters van circa 15-25 centimeter. Geschikte holten voor vleermuizen zijn in deze bomen niet aanwezig. In de twee oude appelbomen waren wel grotere holten aanwezig maar deze bleken allemaal niet in gebruik als verblijfplaats voor vleermuizen. Hieronder per boom een toelichting:

- De dikste appelboom, met een diameter van circa 50 centimeter, had aan de noordkant een spechtenholte op circa 2 meter hoogte. De holte bleek goed te overzien, was ondiep en was nog niet ingerot. Bij de ingang zat een spinnenweb en in de holte waren geen uitwerpselen van vleermuizen aanwezig. Aan de zuidkant heeft deze boom ook op circa 2 meter hoogte 3 oppervlakkige holten die zijn ontstaan op plekken waar takken zijn afgebroken. Ook deze holten waren goed te overzien en ook hierin waren geen uitwerpselen aanwezig. Wel waren er spinnenwebben aanwezig, wat erop duidt dat de holten momenteel niet door vleermuizen worden gebruikt.
- Ook in de andere oude appelboom, met een diameter van circa 40 centimeter, waren meerdere holten aanwezig. Onderin de stam, op circa 1,2 meter hoogte, zitten drie holten, van oude ingerotte takstompen, die in de boom samenkomen in één grote holte. Vanaf verschillende kanten was deze holte goed te overzien. De holte bleek droog en onderin de holte waren geen uitwerpselen aanwezig. Ook aan de buitenzijde van de boom waren op de schors nergens uitwerpselen van vleermuizen aanwezig. De vierde holte zit in een brede tak op circa 2 meter hoogte. Dit betreft een oude takstomp die naar beneden toe ver is ingerot. Deze holte was vrij smal en niet helemaal te overzien. Uitwerpselen waren niet aanwezig, maar wel een spinnenweb, wat erop duidt dat ook deze holte niet door een vleermuis wordt gebruikt.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende

foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd.

Een boomgaardje en een moestuin vormt voor verschillende soorten vleermuizen geschikt foerageergebied. Het is echter niet te verwachten dat het plangebied *essentieel* foerageergebied vormt voor een populatie vleermuizen. Het plangebied heeft namelijk maar een beperkt oppervlakte en in de directe omgeving van het plangebied is zeer veel vergelijkbaar half-open agrarisch gebied aanwezig waar vleermuizen voedsel kunnen vinden. Daarbij vormen tuinen bij bebouwing voor vleermuizen ook geschikt foerageergebied. Op de locatie zal in de toekomst dus ook weer enig foerageergebied ontstaan.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd.

Het plangebied sluit aan op het bebouwde gebied van Doornenburg. Binnen het plangebied zijn geen langgerekte lijnvormige elementen aanwezig die een verbinding vormen tussen bijvoorbeeld foerageergebied en mogelijke verblijfplaatsen. Het is daarmee niet te verwachten dat de toekomstige ontwikkelingen zullen leiden tot verlies van essentiële vliegroutes.

3.3.4 Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Een boomgaard en de grote bomen bij het gazon vormen voor verschillende vogelsoorten een geschikte plek om te broeden. Bij het veldbezoek was in het gebied de merel aanwezig, maar ook andere algemeen voorkomende soorten als vink of pimpelmees zijn in het plangebied te verwachten. Tijdens het broeden zijn alle vogels strikt beschermd. Om te voorkomen dat door werkzaamheden broedende vogels verstoord worden, adviseren wij u om het bouwrijp maken van de locatie buiten de broedperiode (half maart tot half augustus) uit te voeren. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken.

Het is wel mogelijk dat ook in de broedperiode gestart wordt met de werkzaamheden, maar dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat geen broedende vogels in het plangebied aanwezig zijn. Als buiten de broedperiode nog een broedende vogel wordt aangetroffen, is ook deze beschermd

en dienen de werkzaamheden ter plaatse gestaakt te worden. Er dient vervolgens contact met een ecooloog te worden opgenomen om de situatie te bespreken en een passende oplossing te vinden.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Zo zijn de afgelopen jaren in deze omgeving steenuil, kerkuil, ransuil, buizerd en sperwer waargenomen. Ook de gebouwbewonende soorten gierzwaluw en huismus komen in de omgeving voor. Binnen het plangebied waren geen nesten aanwezig die door roofvogels of uilen gebruikt zouden kunnen worden als broedplaats. De schuurtjes in het plangebied zijn voor gierzwaluw en huismus ongeschikt als broedlocatie doordat de schuurtjes laag zijn en doordat er onder de daken geen kier- of spleetvormige ruimte is voor vogels om te broeden.

3.3.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is in deze omgeving alleen de ringslang waargenomen. Deze soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren. Ten zuiden van Doornenburg, nabij de uiterwaarden, is de soort recent enkele malen gezien. Ringslangen leven bij voorkeur in een omgeving waar ook open water aanwezig is. In de directe omgeving van het plangebied is de soort nooit waargenomen en de huidige eigenaar van het perceel heeft deze soort hier nooit gezien. Ook bij het veldbezoek werd geen ringslang waargenomen. Gezien de afwezigheid van open water binnen het plangebied en gezien het ontbreken van waarnemingen van ringslangen in de directe omgeving van het plangebied is deze soort hier momenteel niet te verwachten.

3.3.6 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de rugstreeppad en kamsalamander in de buurt van het plangebied voor. De soorten worden vooral nabij de uiterwaarden en oosten en zuiden van Doornenburg waargenomen, maar worden een enkele maal ook wel meer nabij de bebouwde kom van Doornenburg gezien.

De rugstreeppad is een pionierssoort die grote afstanden kan afleggen. De soort is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek en komt voornamelijk voor langs de grote rivieren en op de hogere zandgronden. De rugstreeppad is sterk gebonden aan vergraafbaar zand in braakliggend terrein en is voor de voortplanting afhankelijk van ondiepe poeltjes. Dergelijke elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Het plangebied zelf vormt in de huidige situatie echter geen geschikt biotoop vanwege de afwezigheid van vergraafbaar zand en ondiepe poeltjes. In een later stadium, wanneer het plangebied uit braakliggend terrein bestaat, kan het terrein wel een geschikte leefomgeving voor de rugstreeppad vormen. Tijdens de bouwwerkzaamheden dient daarom rekening gehouden te worden met rugstreeppadden om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Aanbevolen wordt om eventuele natte plekken te dempen (na controle op individuen en eisnoeren) en het plangebied zo kort mogelijk braak te laten liggen. Als deze voorzorgsmaatregelen genomen worden voor de rugstreeppad, zijn negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde amfibieën niet te verwachten met de beoogde ontwikkelingen.

Ook de kamsalamander plant zich voor in open water. Doordat open water in het plangebied niet aanwezig is, ontbreekt voor deze soort momenteel voortplantingshabitat. Het landhabitat van de kamsalamander ligt nabij, op hooguit enkele honderden meters van, geschikt voortplantingswater. Direct nabij de locatie ligt geen open water dat geschikt is als voortplantingsplaats voor de kamsalamander. Mogelijke voortplantingslocaties worden door wegen van de planlocatie gescheiden. Het is daarmee onwaarschijnlijk dat het plangebied momenteel bij kamsalamanders in gebruik is als leefgebied.

3.3.7 Vissen

In het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. De aanwezigheid van strikt beschermde vissen in het plangebied is daarmee uitgesloten.

3.3.8 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

4 Conclusie

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, het Gelders natuurnetwerken weidevogelgebied dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied of in een Beschermd Natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 500 meter van het plangebied. Gezien de afstand, de tussengelegen verstorende elementen (zoals bebouwing) en de beperkte ruimtelijke ontwikkeling, wordt het niet waarschijnlijk geacht dat de beoogde ontwikkelingen een negatief effect zullen hebben op de natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten. Nader onderzoek in de vorm van een Voortoets Natuurbeschermingswet 1998 wordt derhalve niet noodzakelijk geacht. De Natuurbeschermingswet 1998 staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.1.2 *Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone*

Het plangebied ligt niet in het Gelders Natuurnetwerk, een Groene Ontwikkelingszone of een weidevogelgebied. De ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden vormt geen beperking voor de beoogde plannen.

4.2 Soortbescherming

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal strikt beschermde plant- en diersoorten in de buurt van het plangebied voor. Op basis van de informatie uit de bureaustudie en het veldbezoek is niet te verwachten dat deze soorten momenteel in het plangebied verblijven. De soortbescherming vanuit de Flora- en faunawet vormt momenteel dan ook geen belemmering voor de voorgestelde ontwikkelingen.

5 Advies

5.1 Zorgplicht

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

5.2 Broedende vogels

De werkzaamheden dienen buiten de broedperiode plaats te vinden. Voor de meeste vogels loopt deze van half maart tot half augustus. Broedende vogels zijn strikt beschermd door de Flora- en faunawet en mogen niet verstoord worden. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.

5.3 Aanbevelingen

Voor de rugstreeppad zou bij de ontwikkeling van het gebied geschikt leefgebied kunnen ontstaan. Tijdens de bouwwerkzaamheden dient daarom rekening gehouden te worden met rugstreeppadden om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Aanbevolen wordt om eventuele natte plekken te dempen (na controle op individuen en eisnoeren) en het plangebied zo kort mogelijk braak te laten liggen. Als deze voorzorgsmaatregelen genomen worden, zijn negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde amfibieën niet te verwachten met de beoogde ontwikkelingen.

5.4 Vervolgstappen

Geen vervolgstappen noodzakelijk. Het plan is haalbaar in het licht van de Flora- en faunawet.

Bijlage 1: Geraadpleegde bronnen

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Kamsalamander. Versie 2.0 december 2014.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl